

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ
เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงของปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 8 ด้าน ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ระบบ หลักเกณฑ์
และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 วิจัยแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Research) เป็นการวิจัยเชิง
คุณภาพ เพื่อกำหนดรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
จังหวัดจันทบุรี จากข้อมูลที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 โดยการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี

1. การดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม
2. เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 โดยจำแนกเป็นผู้บริหาร 227 คน ครูผู้สอน 3,005 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 3,232 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 144 คน และครูผู้สอนที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 จำนวน 432 คน รวม 576 คน โดยวิธีการดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี ด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่ม ตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) และใช้ลักษณะของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้นดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนสถานศึกษาประชากร และสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง

สังกัด อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนประชากร				จำนวนกลุ่มตัวอย่าง			
	ประถม	ประถม มัธยม	มัธยม	รวม	ประถม	ประถม มัธยม	มัธยม	รวม
สพท.จป.1								
1. เมืองจันทบุรี	20	6	4	30	13	4	2	19
2. ท่าใหม่	24	6	4	34	15	4	2	21
3. แก่งหางแมว	10	5	1	16	7	2	1	10
4. นายายอาม	15	4	2	21	9	3	1	13
สพท.จป.2								
1. ชลบุรี	18	7	3	28	13	3	2	18
2. แหลมสิงห์	12	4	1	17	8	2	1	11
3. มะขาม	13	-	1	14	6	2	1	9
4. โป่งน้ำร้อน	21	4	3	28	13	3	2	18
5. สอยดาว	16	5	2	23	10	3	2	15
6. ศิขณภูมิ	10	3	3	16	7	2	1	10
รวม	159	44	24	227	101	28	15	144

ขั้นที่ 2 ใช้แต่ละสถานศึกษาที่สุ่มได้ในขั้นที่ 1 เป็นหน่วยตัวอย่างข้าราชการครู โดยสุ่มผู้บริหารสถานศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และสุ่มครูผู้สอนแบบวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดจำนวนสถานศึกษาละ 3 คน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี
ที่มีลักษณะต่างกัน

สังกัด อำเภอ/ กิ่งอำเภอ	จำนวนประชากร								จำนวนกลุ่มตัวอย่าง							
	ประถม		ประถม มัธยม		มัธยม		รวม		ประถม		ประถม มัธยม		มัธยม		รวม	
	บ	ค	บ	ค	บ	ค	บ	ค	บ	ค	บ	ค	บ	ค	บ	ค
สพท.จบ.1																
เมืองจันทบุรี	20	269	6	268	4	372	30	909	13	39	4	12	2	6	19	57
ท่าใหม่	24	122	6	101	4	110	34	333	15	45	4	12	2	6	21	63
แก่งหางแมว	10	76	5	91	1	15	16	182	7	21	2	6	1	3	10	30
นายายอาม	15	102	4	51	2	49	21	202	9	27	3	9	1	3	13	39
สพท.จบ.2																
ขลุง	18	112	7	90	3	72	28	274	13	39	3	9	2	6	18	54
แหลมสิงห์	12	88	4	67	1	46	17	201	8	24	2	6	1	3	11	33
มะขาม	13	89	-	-	1	32	14	121	6	18	2	6	1	3	9	27
โป่งน้ำร้อน	21	136	4	49	3	56	28	241	13	39	3	9	2	6	18	54
สอยดาว	16	140	5	119	2	62	23	321	10	30	3	9	2	6	15	45
ศิขณกู่	10	70	3	70	3	81	16	221	7	21	2	6	1	3	10	30
รวม	159	1204	44	906	24	895	227	3005	101	303	28	84	15	45	144	432

บ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา

ค หมายถึง ครูผู้สอนที่เป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัญหา
การดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี
แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็น
แบบสอบถามสำรวจรายการ (Checklist) เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ ลักษณะของสถานศึกษาที่สังกัด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวของลิเคิร์ต โดยใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือวิจัย จำนวน 50 ข้อ ตามระบบการดำเนินงาน 8 ด้านดังนี้

1. ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ จำนวน 8 ข้อ
2. ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา จำนวน 6 ข้อ
3. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 6 ข้อ
4. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 6 ข้อ
5. ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา จำนวน 6 ข้อ
6. ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 7 ข้อ
7. ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี จำนวน 5 ข้อ
8. ด้านการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 6 ข้อ

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามสภาพปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยอาศัยแนวดำเนินงานตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และปฐมวัย เพื่อนำมาสร้างเป็นเครื่องมือสำหรับวิจัย
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ดี และสร้างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอประธานและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้เหมาะสมประธานและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและพิจารณาแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและพิจารณาแก้ไขจากประธานและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้อง และความตรงครอบคลุมตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

4.1	ดร.สมุทพร ชำนาญ	อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4.2	นายอานนท์ สุขภาคจิต	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1
4.3	นายสุเมธ การศรีทอง	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2
4.4	นายอำนวยการ บุญศรี	หัวหน้ากลุ่มศึกษานิเทศก์ติดตามและประเมินผลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1
4.5	นายวิวัฒน์ โภธิวาระ	หัวหน้ากลุ่มศึกษานิเทศก์ติดตามและประเมินผลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2

5. นำผลการตรวจสอบแบบสอบถามของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะ และนำเสนอต่อประธานกรรมการและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบครั้งสุดท้ายก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ของจังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นประชากรนอกกลุ่มตัวอย่าง และมีลักษณะของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 30 คน

6. นำแบบสอบถามทั้ง 30 ฉบับ มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-Total Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .60 - .92

7. หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .99

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 จัดส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยส่งผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จันทบุรี เขต 1 และเขต 2 ซึ่งใส่ซองปิดผนึกปีเจ้าหน้าที่ของเพื่อส่งคืนให้ผู้วิจัย และบางส่วนไปรับคืนด้วยตนเอง

3.3 ในกรณีที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยจะดำเนินการติดตามด้วยตนเอง

3.4 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่งคืนดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม	กลุ่มตัวอย่างการวิจัย								ร้อยละ
	แบบสอบถามที่ส่ง				ได้รับคืน				
	ป	ป/ม	ม	รวม	ป	ป/ม	ม	รวม	
ผู้บริหารสถานศึกษา	101	28	15	144	92	25	13	130	90.28
ครูผู้สอน	303	84	45	432	276	75	39	390	90.28
รวม	404	112	60	576	368	100	52	520	90.28

ป หมายถึง จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาระดับเดียว

ป/ม หมายถึง จัดการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ม หมายถึง จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาระดับเดียว

4. การจัดการทำข้อมูล

การจัดการกระทำกับข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการทำข้อมูลเพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรีตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง คัดแยก จัดหมวดหมู่ ตามสถานภาพและลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำไปวิเคราะห์

4.2 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2543, หน้า 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	แปลความว่า	มีปัญหาในการดำเนินงานมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	แปลความว่า	มีปัญหาในการดำเนินงานมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	แปลความว่า	มีปัญหาในการดำเนินงานปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	แปลความว่า	มีปัญหาในการดำเนินงานน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	แปลความว่า	มีปัญหาในการดำเนินงานน้อยที่สุด

5.2 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามลักษณะสถานศึกษา สถิติที่ใช้คือ การทดสอบ ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเมื่อพบว่าผลการเปรียบเทียบมีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีนิวแมนคูลล์ (Newman Kuels Test)

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี

1. คัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

การคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม เพื่อกำหนดรูปแบบการพัฒนาระบบการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทาง วิชาการสูงสุด ผู้วิจัยใช้หลักการเลือกผู้เข้าร่วมสนทนาที่มีภูมิหลังคล้ายคลึงกันในการดำเนินงาน ตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโดยตรง โดยทำการสำรวจ สอบถาม และขอรับคำแนะนำจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 ตามกรอบในการ คัดเลือกที่กำหนดไว้ดังนี้

1.1 คุณสมบัติด้านลักษณะของสถานศึกษา

- 1.1.1 จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา
- 1.1.2 จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
- 1.1.3 จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

1.2 คุณสมบัติด้านการการยอมรับของสถานศึกษา

1.2.1 เป็นสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงตามประกาศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2

1.2.2 เป็นสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.2.3 เป็นสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก

1.2.4 เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลเกียรติคุณ เช่น รางวัลพระราชทานฯ โรงเรียน 5 ดาว ฯลฯ

1.3 คุณสมบัติด้านบทบาทหน้าที่

1.3.1 เป็นผู้ช่วยผู้บริหารที่กำกับดูแลการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.3.2 เป็นคณะกรรมการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.3.3 เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ/ผู้ประสานงาน/เลขานุการ การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.3.4 เป็นผู้ที่ผ่านการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากการคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนดังกล่าว ได้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มจากสถานศึกษา 6 แห่ง แห่งละ 1 ท่าน รวม 6 ท่านดังนี้

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 3 แห่ง ได้แก่

1. นายวิวัฒน์ เพชรศรี อาจารย์ 3 ระดับ 9 โรงเรียนสฤทธิเดช
2. นายมานพ หมอนทอง อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี
3. นางบุปผา ต่อเจริญกิจ อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนศรียานุสรณ์

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 3 แห่ง ได้แก่

1. นางชะมัยพร ดุงศรีแก้ว อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนวัดทับไทร
2. นางสาวสัมฤทธิ์ ใจสุทธิ อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนวัดบางสระแก้ว
3. นางสาวลาวัลย์ วีระธรรม อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนขลุ่ยรัชดาภิเษก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการสนทนากลุ่มครั้งนี้ คือ

2.1 กลุ่มผู้ดำเนินการจัดการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) จำนวน 1 ท่านซึ่งเป็นผู้วิจัยเอง ผู้จดบันทึกการสนทนา (Note – taker) จำนวน 2 ท่าน และผู้บริการทั่วไป (Provider) จำนวน 1 ท่าน รวม 4 ท่าน

2.2 แนวทางการสนทนากลุ่ม เรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี เพื่อกำหนดโครงสร้างแนวคำถาม

ขั้นตอนที่ 2 สร้างคู่มือการสนทนากลุ่มตามโครงสร้างแนวคำถามที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วยคำถามหลักและคำถามขยายที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ของกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 3 นำคู่มือการสนทนากลุ่มที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อคำถามก่อนหลังในคำถามหลัก รวมถึงความเหมาะสมและเป็นไปได้ของคำถามขยาย

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงแก้ไขคู่มือการสนทนากลุ่ม ตามข้อเสนอแนะจนสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเตรียมตัวทำงานภาคสนาม

3.1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตหน่วยงานต้นสังกัด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 ในการขอเชิญผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาที่บุคลากรผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม เพื่อขออนุญาตบุคคลดังกล่าว

3.1.2 จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ สมุดบันทึก เทปบันทึกเสียง เครื่องเล่นเทป กล้องถ่ายรูป ของที่ระลึก และคู่มือการสนทนากลุ่ม

3.1.3 ชักข้อมทำความเข้าใจในหลักการ วิธีการ และขั้นตอนการจัดสนทนากลุ่มเพื่อให้ผู้ดำเนินการ ผู้จดบันทึกการสนทนาและผู้บริการทั่วไปมีความพร้อมในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยอยู่ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.2 การดำเนินการสนทนากลุ่ม

3.2.1 ผู้วิจัยจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่จะใช้ในการสนทนากลุ่มให้พร้อมก่อนผู้เข้าร่วมสนทนาจะเดินทางมาถึง

3.2.2 สร้างความสัมพันธ์ที่ดี เมื่อผู้เข้าร่วมสนทนาเดินทางมาถึง โดยผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดสนทนา ทุกคนพยายามพูดคุยและซักถามอย่างเป็นมิตรเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีก่อนเริ่มต้นสนทนา

3.2.3 ในขณะที่สนทนากลุ่ม ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกเทปและจดบันทึกการสนทนา ซึ่งต้องมีการชี้แจงถึงความจำเป็นก่อนที่จะดำเนินการบันทึกข้อมูลเพื่อให้ผู้ร่วมสนทนาเข้าใจและมีความสบายใจในการแสดงความคิดเห็น

3.2.4 เมื่อสนทนาเสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยแสดงความขอบคุณผู้ร่วมสนทนาทุกคน และดูแลอำนวยความสะดวกจนผู้ร่วมสนทนาเดินทางกลับ

4. วิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้น

ผู้วิจัยดำเนินการทันทีที่การสนทนากลุ่มสิ้นสุดลง โดยสรุปจากความคิดเห็นของผู้ดำเนินการสนทนา ผู้จัดบันทึก ผู้บริการทั่วไป และจากการสังเกตของผู้วิจัยเพื่อการตรวจสอบข้อมูลและพัฒนากรอบประเด็นในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

4.2 การเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์อย่างละเอียด

ในการเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้วิธีการถอดรายละเอียดจากเทปบันทึกการสนทนากลุ่มโดยตรวจสอบกับบันทึกการสนทนาที่ผู้จัดบันทึกได้จดไว้ ซึ่งการถอดเทปจะถอดรายละเอียดทุกคำพูดและบรรยากาศในการสนทนาลงไปด้วย ทั้งนี้เพื่อใช้ประกอบในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 วิธีการวิเคราะห์

เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารบันทึกการสนทนาของผู้จัดบันทึก และเอกสารจากการถอดเทปโดยสรุปใจความจากเอกสาร ความถี่ของคำ และเนื้อหาที่สนใจซึ่งคำนึงถึงสถานการณ์ของสนทนากลุ่ม